

GÁÁRATA

Garáátsiárí íjcyáme éllevu Páávororo cáátúnuháámí

Duurúvaju

¹ Oo Páávororo o íjcyáábekée Píívyéébe oke picyóó uwáábóobedívú Jetsocríjtoke íbóhíítsóóbej tééveri. Tsáháa míamúnaa oke pícyootú téénevu.

² Aabe íñe ílle óóma íjcyámema íhyaami ó caatúnú elle Garáátsiá íiñújiri ámuha cahcújtso múnaa meíjcyáme éllevu.

³ Áámeke óvíi ámúhakye Méécááni Píívyéébe píaabó Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri íbúwajíí ámuha meíjcyaki.

⁴ Muuráhjáa díbye ímillédújuco mewájyuri Jetsocríjtó dsíjivéné íjí imítýú meke mújtatsójúcóórónetu meke ipájtyetétsoki.

⁵ Áánéllii metsu dííbyeke maávyéjújtso múijyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetétsóíyóné uwááboju

⁶ Árónáa múhdurá oke pajtyéné Píívyéébeke ámuha mecáhjújtsoónetu tsíhdyuréjuco meíjtsámeíñe. Ááneráhjáa tsúúca ámuha ímí mecáhcujtso meké iwájyúne Críjtoj tééveri mééma díbye méénune. Áané mutsííenéréjuco ámuha tsíjijtójiríyé meúwáábócatsíhijcyáne.

⁷ Áánerá tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetétsóiyóné uwááboju. Íllure ámúhakye tsaate iállíñe tsíjijtójiríyé iúwáábóneri máváríchohíjcyá Críjtodítýú íjcyané uwáábójutu ámúhakye imújtátsóroki.

⁸ Ehdu úwáábohíjcyámé hallúrí apíchó teéne. Muurá o íjcyároobe tsíjijtóríyé o úwááboca téhdure Píívyéébe óhdi ícúbáhráiyáhi. Áhdure níjkyéji múnáajpi íjcyáróóbedi ícúbáhráiyooobe tehdu dibye méénuca.

⁹ Aanée tsúúca éjyu ámúhakye o úúbálleroné íñe tsiíñe ó úúballé tsaate Críjtodítýú íjcyané uwááboju tsíjijtóríyé úwáábóhajchíí Píívyéébe diityédi ícúbáhraíñe.

¹⁰ Ehdu íñe ámúhakye o nééne méjtsúcunúdí míamúnaa ímí oke íjtsúcunúrokíyé o íhjuúvahíjcyáne. Píívyéébere ihdyu óhdivu tújkevéélléneríjyuco o tsúúráméihijcyáne. Muurá míamúnáamáyé tsaímíyé o íjcyane o ímílleca tsá Críjtó ícúve múnáajpi o íjcyáítyuróne.

Páávoru uwááboobe íjcyane

¹¹ Aane ihdyu ó imíllé ámuha táñahbémú mewáájacúné íñe dííbyé uwááboju míamúnáa íjtsaméí íjcyatúné o úwáábohíjcyáne.

¹² Tsáháa múha oke úwáábotú teéne. Dííbyerée ihdyu páñetu Jetsocríjtó óhdivu bóhówajtsóné íñe ó úwáábohíjcyáhi.

¹³⁻¹⁴ Muurá ámuha méwaajacú muhdúhjáa tujkénú o dáríívéméihijcyáné tamúnaa múhdurá Píívyéébeke úráávyehíjcyajíjtó o úráávyéijyu. Téjijtóo ávyéta ímí ó waajacú tsíjtye tátyujkévééjte íjcyarómé

ehníĩñevu. Aabée téijyu ímiáánéhacáa Críjtó cahcújtso múnaa íjcyámedi ó ícúbáhrahíjcyá dityévaa téénetu íhvetéroki.

15 Áronáacáhjáa ihdyu pámeeke iwájyudu íjcyaaabe Píivyéébe tsúúcajátújuco ói o tsíimávámeítyúné ihdéjuco oke iújcuíñé wábyujtsóne.

16 Aabée oke waajácutsó Ílli Jetsocríjtodívú dílbyedítyú íjcyáné uwáábojúvú ámúhakye jodíómú íjcyátúrómeke o wáajácútsoki. Ááneríi tsá múúmá o íhjúvatúne.

17 Muuráhjáa Jerotsaréeri dílbyé uwáábo múnaa táihdéjuco íjcyaróme élleву tsá o péétu díityémá téeneri o íhjúvaki. Aráabiá iĩnújívúrée o péébe téhulle íñéubará píivyétútsihyi o ícyahíjcyátsihdyu tsiíñe ó oomí Damájcovu.

18 Átsihdyúu botsíi Jerotsaréevu tsiíñe pápihchúu pijcyábatu o wájtssiibe o péé Pééedoró élleву dílbyema o íhjúvaki. Áábemáa técoomíyí ó íjcyá 15 coojíva.

19 Áijyúu tsá tsijtye Jetsóo uwáábó méenuhíjcyámeke o ájtyúmitúne. Apáábyekéree ó ájtyumí íñahbe Jacóóbóke.

20-21 Átsihdyúu o péé Tsíiriámá Tsiríitsiá iĩnújicúvu. Ehdu íñe ámúha élleву o cáátúnúné pañe o nééne Píivyéébe waajácú ímiáánéjuco íjcyane ámúhakye o úúballéne.

22 Áábekée oke tsúúca téhullé múnaa waajácúhi. Áánetúikyée tsá Jodéa iĩnújiri íjcyáné cahcújtso múnaa oke wáajácútné.

23 Apááñéreváa lléébohíjcyámé tsaate óhdityu néhijcyáne: “Éhnée éjyu Críjtoke mecáhcújtsóné

hallútú ávyetá ícubáhrá méhdi méénuhíjcyaabévá muhdú ícyooca teene úwááboobéré pehíjcyáhi.”

²⁴ Ehdúvára tsaate óhdityu néhijcyané illéébóne mítyane Píívyéébeke duurúvahíjcyáme.

2

Páávoróké uwáábojte wáájacúne

¹ Átsihdyúu tsúúca 14 píjcyá pájtyéné boone tsiíne Jerotsaréevu o péébema Benabémútsí Tíítóma pééhií.

² Áámútsimáa o péé téhullévú Píívyéébere oke túkévéjtsóneri. Áijyúu tsamééré técoomí cahcújtso múnáá túkévéjtsojte píhcyáávemeke o úúballé íne ámuha jodíómú íjcyátúrómeké o úwáábohíjcyánetu muhdú oke ditye ínéékií.

³ Árónáacáa oke néeme tehdújuco o úwáábohíjcyáne. Aamée tsá íná néétu Tíító óóma íjcyaaabe kíhdyahírótsámeityúnetu. Tsáháa díbye kíhdyahírótsámeityú jodíómuube íjcyátúnéllíhye.

⁴ Árónáacáa íjcyámé tsaate íllure íállíne ímíáámédú múúhake náhbévahíjcyáme. Aamée imíllé Críjtoéjté muha meíjcyame tééné taúhbaju meméénújúcótúmeke tsiíne múúhake téénevu ííbúwajtsóne.

⁵ Áróneríi tsá muha meíícúvetú Críjtodítyú íjcyané uwááboju mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténetu ámúhake muha memújtátsótuki.

⁶ Aamée táehníínevu íjcyarómé túkévéjtsojte tsá oke béhné uwáábó téénetu méénutúne. Árónáa tsá o íjyácunútú ditye táehníínevu íjcyáneri. Muurá Píívyéébe tsahdúré meke íjtsúcunúhi.

7-8 Aamée ímí ijtsúcunú Péédorókée tamúnaa jodíómú uwáábóóbedívú ipícyohdu téhdure oke Píívyéébe pícyoone ámuha jodíómú íjcyátúrómé uwááboobe o íjcyaki.

9 Aanée pañétúejte Péédooroo, Jóoaá, Jacóóboo, íjcyame ímí ijtsúcunúne múhtsikye Benabéema mítyane dúúrúvaméré nées muhtsi téené wákimyéi meméenu jodíómú íjcyátúmé pañe téhdure tamúnáa pañe téené wákimyéi ditye méénúne tujkéveri.

10 Áánemáa múhtsikye néeme muhtsi mepíáábohíjcyá ídáátsóméhjike. Aanée ímí ó ijtsúcunúhi.

Péédoróké Páávoró úhbane

11 Áronáacáa Péédoróké Ajtiokííavu ó tsijpájúú dibye múhdurá íjcyáné hallútu.

12 Muuráhjáa ámuha múnaa jodíómú íjcyátúmema dibye májchórónáa tsaate múúha múnaa Jacóóbo hájkímú íhdééné taúhbaju úráávyehíjcyámé técoomívú wájtšímedítýú waabe diityédí íllityénema.

13 Áábedítýúu ííiváne tsijtye tamúnaa tsúúca cahcújtso múnaa íjcyarómé téhdure wááhií. Áhdurée táñahbéébe Benabée diityédítýú ííiváne wááhií.

14 Ehdúu tsúúca cahcújtso múnaa íjcyarómé dáríívémeíñé hallútú Péédoróké pámeere pihcyááve múnááj pñínévú o néehíí: “Muúbej, uu muurá jodíómuube u íjcyároobée tsúúca ú íhvejtsó íhdééné taúhbaju u úráávyehíjcyáne. Aabe ííveekí téénevu

ú táúhbahíjcyá memúnaa íjcyátúmeke teene u úráávyécóóbejíivari?" Ehdúu o nées Péédoróke.

Mecáhcújtsóneriyé mepájtyeténe

15-16 Muurá muha jodíómú páñétúejte Píívyéébeéjté meíjcyame tsúúca méwaajácú Moitséeúvuj tééveri múúhá ihdé múnáaúvuke dibye ájcúné taúhbaju muha meuráávyeróné múúhake pájtyetétsóityuróne. Apááñéne ihdyu Jetsocríjtóo mewájyuri dsíjívéné pamévaré mecáhcújtsómeke ímiáámedi dílloóbe.

17 Aane dílbyej téeveri Píívyéébema meímíbaávyéiyóneri metsúúrámehijcyámé méwaajácú ímiáané ímityúmé meíjcyane. ¿Áánélliihyéhaca Críjto néesuríyé ímityúmé méicyahíjcyáhi? Tsáhaá. Tsá tehdu tene néétune.

18-19 Muurá teene taúhbaju o úráávyéroobe tsá Píívyéébema ímí o íjcyáítyuróne. Áánéllii ténejcútú ó ijcyá dsíjívéebedú teene o úraavyéjúcoótúnélliihye. Aabe ihdyu ícyooca ó tsúúrámehijcyá muhdú Críjtoj téeveri tsaímíyé Píívyéébema o íjcyáítyóneri. Muurá o íhvejtsójúcooróné tsiíne o úráávyéhajchíi oore ó tútávájtsáméííhi.

20 Áánéllii tsá o ímillédú o íjcyájúcootúne. Ícyooca ó ijcyá Píívyéébe Hajchíi tawájyuri dsíjívéebeke o cáhcújtsóobe oke túkévéjtsóné pañe.

21 Aane tsá múijyú o íhvéjtsóityuró mekéé ídaatsólléne mééma dibye méénune. Muuráhjáa teene taúhbaju néhdu meíjcyáne téeveríyé ímiáámedi meke dibye dílloca Críjto dsíjívéné tsá íínetú meke píáábóityuróne.

3

Críjtore meke pájtyetésóne

1 ¿Áyu ámuúha Gáaratá cahcújtso múnaaj! ¿Múamíi ámuúhake tútávajtsómé tsáhájucó ímí ámuha meúraávyetú Jetsocríjtóo mewájuryi páwachékevu dsíjivéné mecáhcújtsóneriyé mepájtyeténé ámuúhake o úwaabóne? Ááneráhjáa tsúúca ámuha ímí méúraavyé téené uwááboju.

2 ¿Acáa tsá Píívyéébé Apííchó ámuhá pañévú úcaávetú teene ámuha mecáhcújtsóijyu? ¿Mityá ítyaúhbajúree ámuha meúraávyénéllii ámuhá pañévú úcaavéne? Áyu cána oke menej.

3 ¿íveekí ayájú allíurá ámuha menéeme múhdurá médárrívémeí tsúúcajáa Píívyéébé Apííchó túkevájtsó pañe ámuha meíjcyame? ¿Aca ámuha méijtsúcunú ámuhá ihnáhooriyé tsaímíyé dííbyema ámuha meíjcyáiyóne?

4 ¿Muhdú bañúháñé ámuha téené hallútú meícúbáhrámeíhijcyané íveekí mééhvejtsóhi?

5 ¿Mityá ámuha méijtsúcunú Píívyéébé taúhbaju néhdu meíjcyánéllii díbye mééma méénuráítyúronéhjí méénuhíjcyáne? Muurá ihdyu Críjtore mecáhcújtsómé pañévú Íapííchó ipícyóónej téeveriyé mééma méénuhíjcyabe ténéhji.

6 Muuráhjáa Aavaráaúvú ímí dííbyeke cáhcújtsónéllii ímiáábedi dílloobe dííbyeke.

7 Áánéllii ímí Píívyéébeke mecáhcujtsómé dííbyeúvúj tsiiménémúhaabe méijcyáhi.

8 Tsúúcajátújucóhjáa muurá mee pámeere ámuha jodíómú meíjcyátúrómema tsaímíyé dííbyema

meijcyaíñé Aavaráaúvuke dibye illu nééené: “Ímí oke u cáhcújtsónéllii dijtyééveri pámeere ííñújri íjcyámeke ó píááboóhi.” Ehdúhjáa neebe Aavaráaúvuke.

⁹ Aane muurá téhdure Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke píááboobe dííbyekée ipíaabódu.

¹⁰ Áánetu eene taúhbaju iúráávyéneríyé ipájtyetéiyóné ítsúcunúhíjcyámé hallúrí ápíchó teéne. Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééené: “Píívyéébé taúhbaju múhdurá úráávyehíjcyámé hallúrí ápíchó teéne.”

¹¹ Aane muurá méwaajácú teene taúhbaju néhdu íjcyáiyóneri tsúúrámeiyómé tehdu íjcyátúmeke Píívyéébe ímiáámedi díllóityúne. Illu tsiíñe nééne dííbyé waajácúháámitu: “Píívyéébeke ímí cáhcújtsómeke ímiáámedi dibye díllome pájtyéteéhi.”

¹² Árónáa teene taúhbájutu Píívyéébé Moitséeúvuj tééveri meke íajcúnetu neeráhi: “Páneere taúhbajúúné néhdu tsaímíyé íjcyame ihdyu pájtyetíyáhi.”

¹³ Árónáacáa tehdu meijcyátúné déjúcotu méhdi dibye ícúbáhráiyóné íhdétú tsúuca Críjto meke iwáiyúne pájtyetétsóhi. Muurá dííbyé waajácúháámitu nééené: “Ímityúmé átérééjteké cáámetu úmáhájcutu picyóóme.”

¹⁴ Ahdújucóhjáa muurá Píívyéébe Críjtoj tééveri pámeekéré píaabóné jodíómú íjcyátúrómhjima Aavaráaúvukée íñéhdújuco. Áhdure Críjto pámeere dííbyeke cáhcújtsómeke ájcuú íapííchotu ípyée íñéhdújuco.

Píivyéébe Aavaráaúvuke pítyajcóné

¹⁵ Aane cáhawáá ámuha táñahbémuke o nées muhdú maállítu meméénune. Muurá tsaatémá tsané wákimyéí meméenu téené waajácúháámitu memémé mecáátúnúné boone tsáhájucó múha tsíhdyuréjucó meíjtsaméí cápáyoácóítyuróne.

¹⁶ Ahdúhjáa muurá Píivyéébe Aavaráaúvuke nées dííbyéj tsíiménémúháábedítu tsáápiikye ipícyooíñé míamúnáake pájtyetésóííbyeke. Tsáháhjáa díbye íwaajácúháámitu néetu pívámeváké ipícyooíñé. Neebéhjáa tsáápiikyéré ipícyooíñé Jetsocríjtoke.

¹⁷ Muuráhjáa dííbyeúvuke Píivyéébe ipítyajcóné boone 430 píjcyábatu ítyaúhbajúvú jodíómuke ajcú Moitséeúvuj téeveri. Áronáacáa tsá téené hallúhcuri díbyeé Aavaráaúvuke pítyajcóné wáájácúratúné íjcyatúne.

¹⁸ Muuráhjáa teene taúhbaju meúraávyeneriyé mepájtyetécá álliúreyó teene dííbyeúvukée Píivyéébe pítyajcóné. Áronáacáa muurá dííbyeke íñéhdújucó díbye méénune.

¹⁹ ¿Aanee íveenévúra ájcuube teene taúhbajúvú meke tene ipájtyetésokíjívári? Muuráhjáa ihdyu teene níjkyéji múnáaj téeveri pícyoobe mewáájacu múhdurá meícyahíjcyané Jetsocríjtóí bóhówáávétúné hajchóta.

²⁰ Áronáacáa tsá tehdu Píivyéébe Aavaráaúvuke tsíjtyej téeveri pítyajcotúne. Muuráhjáa ihdyu ávyeta dííbyere dííbyeúvuma ihjyúváhi.

Píivyéébe taúhbaju

²¹ ¿Áanélliihyéhaca Moitséeúvuj téeverí díbye meke ítyaúhbajúvú ájcune tútávajtsó díbyeé mééma

imyéenuíñé nééneé? Tsáhaá. Muuráhjáa tene néhdu meíjcyáneriyé mepájtyetecá ímiáámedi meke dillóíyoobe teene meúraávyémeke. Aacáa tsá mepájtyetéíñe tsíjijtóriyējuco díbye méénúityuróne.

²² Áronáa muurá dííbyé waajácúháámitu nééne ímítyúné pañe meíjcyame Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke díbye pájtyetétsoíñe.

²³⁻²⁴ Muuráhjáa ímiááné éhne múúne tsíiméké metúkëvejtsódú taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe méicyahíjcyá Jetsocríjtói méhdivu bóhówáávétúné ihde. Aabée méhdivu bóhówáávéebeke mecáhcújtsómeke bótsí Píívyéébe ímiáámedi dillóhi.

²⁵ Aame ícyooca tsáhájucu taúhbájú túkevéjtsó pañe meíjcyájúcootúne.

²⁶ Ícyooca méijcyá Píívyéébej tsíímerējuco pámeere Críjtoke mecáhcujtsóme.

²⁷ Muuráhjáa ímiááné dííbyeéjte meíjcyané uubállé metsójtsótsámeímyé méijcyá dííbyedúréjuco.

²⁸ Áánéllí tsá menééityuró tsíjtyere jodíómú íjcyane. Téhdure tsá menééityuró tsíjtyere gríéégómú íjcyane. Áhdure tsá menééityú tsaate ímí íjcyánáa tsaate tsíjtyé hójtsí pañe íjcyane. Muurá ihdyu pámeere tsííñé míamúnaa íjcyaróméhjima wajpíímuma waalléémú méijcyá tsamééré Críjtoéjte.

²⁹ Ehdu pamévare dííbyeéjte meíjcyame méijcyá Aavaráaúvúj tsíiménémúhaábe. Áánéllí téhdure méwáábyuta teene dííbyekée Píívyéébe íájcuíñé nééneé.

4

¹ Cáhawáá méjtsúcunuj, muurá tsaapi tsíimene cááni dsíjívéné boone dííbyé tsíeméné aabájaabe íjcyáiibye íáyáné hajchótá ihdícyaabédú íjcyá tsaaté hójtsí pañe.

² Aabe íbúwajíí ícyahíjcyá cááníuvúu diityéké téénevu níwaavémé díbye kéémécooca dííbyeke ájcúííbye.

³ Ahdúu muurá éíjyu méícyahíjcyá taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe Críjtói méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Aamée méitsúcunúhijcyá teene meúráávyeneríyé mepájtyetéiyóne.

⁴ Áronáacáa Píívyéébe Íllíkye meéllevu wállóóíñe éévé úújeténéllii bóhówááveebe wállé íbúwá déjucóvú íípívyéévéenema. Áábekée dille tsíímávaabe keemévé téénere Moitséeúvuj tééveri díbye ájcúné taúhbájú pañe.

⁵ Ehdúu Jetsocríjtó méhdivu íbóhówáávéne meke ímíjpyetétsó taúhbájúu meúráávyerómé ímityúmé meíjcyámeke botsíi Píívyéébe ítsíímedi idíllóki.

⁶ Aane ímiááné dííbyej tsíímé meíjcyane méhdityu íbóhówaúcunú mépañévú pícyoobe Íapííchó Íllij tééveri. Áánere muurá meke túkévéjtsóneri dííbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Llihíyo múúháj Caánij.”

⁷ Aane ícyooca dííbyej tsíímé meíjcyámé hallúrí tsáhájuco íná íjcyatúne. Áánéllii meke ájcúííbye íavyéjyvu Jetsocríjtoke mecáhcújtsónéj tééveri.

Cahcújtso múnáadi Páávoró íjyácunúne

8 Muuráhjáa ihdyu éjyju ámuha Píivýéébeke mewáájácútúnéllii ihdícyanéhjí mecáániváné meíícúvehíjcyáhi.

9 Áánetu ícyooca tsúúca ámúhakey dibye wáájacúmé ámuha méijcyá dííbyeéjte. Árónáa ¿íveekí ámuha méimíllé tsiíñe ihdeéné taúhbaju meúraavyéne? ¿Mityá ámuha méimíllé tsiíñe tééné pañe méijcyane?

10 Muurá ámuháí méijtsúcunúpí eene ténevá pijcyábádú, ténuhbávadú, kéjcoojíjí ámuha Píivýéébeke medúúrúvahíjcyánetu ámúhakey dibye ímiáámedi díllóiyóne.

11 Ehdu ámuha múhdurá medáríivémeíñetu ámúhadítýú o nées bañúháñéubáhjáa ámúhakey o úwáábohíjcyáne.

12 Árónáa ihdyu ámuha táñahbémuke o nées ihdeé ámuha meícyahíjcyané meúraavyéjúcóótuki. O íjcyadúréjuco méijcyá. Muuráhjáa tujkénú ámúhakey o úwáábócooca tsá oke ámuha metsárilletú tsíijjtóréjuco o úwáábórónáaáca.

13 Muuráhjáa téjyju ámúhakey ímiáájú o úwáábohíjcyá táhálluúúneri o chéméroóbe.

14 Áróóbekée muurá ámuha oke éhdiiválletúméré tsaímíyé mewáátsúcúpéjtsóóbeke meíícúvehíjcyá muhdú Jetsocríjtomútsikye níjkyéji múnáájpiima ámuha meíícúvéiyódu.

15 Muuráhjáubáhjáa ámuha mepíivyetécá táhálluúúúcu oke mecápáyoácóiyá ámúhá hálluúúnetúréjuco. Áámeke ¿ñná ámúhakey pájtyeme íveekí tsáhájucó óhdi ámuha meíícúvetúne?

16 ¿Ámuháubá méijtsúcunú ámúhake o tsárálléne ehdu o néhijcyáne? Muurá ihdyu ímiááne tehdújuco ámúhake o néhijcyáne.

17 Muurá eene ámúhake íiné imíjyaú úwáábohíjcyámé tsá ímiá uwáábó méénuhíjcyatúne. Íllure muurá ámúhake óhdityu imújtátsóro úwáábohíjcyámé diityé uwááboréjuco ámuha meúráávyeki.

18 Áronáa ihdyu tehdújúcooíyó ímiá uwáábó ámúhake imyéenu ámúhadi ditye tsúúrámeíñe. Tsá idyé ámúhama o íjcyánélliihyéré ámúhadi ditye tsúúrámeíhíjcyáíturóne.

19 Aane ámuha áátsímédú menéeme tsiíñe múhdurá medáríívemeíñe ídátsó oke pajtyé éhne múúne walle itsímáváne ávyeri ícúbáhrámeídyu. Aabe ámúhadi ó ijyácunúhijcyá Críjtokéréjuco ámuha mecáhcújtsóne díbye íjcyadu meíjcyáíyóneri.

20 Múhduúvúrá ó ijtsúcunú ehdu ámuha meícyahíjcyáne. Áánéllii ihdyu múhdutúiyó ícyoocaré ámúhama o íjcyane ímiíñeúvú ámúhake o úwááboki.

Agáama Tsááramúpidítýú íjcyáne uwááboju

21 Muurá ámuha méijtsúcunú Moitséeúvuj tééveríi Píívyéébe meke ájcúné taúhbaju néhdu meíjcyáneri mepájtyetene. ¿Aca tsá ámuha mewáájácutú muhdú dííbyé waajácúháámitu tene cáátuváne?

22 Muurá téhaamítú nééne Aavaráaúvúhjáa míítyétsikye tsímaváne. Páñétúelle méwadívúhjáa tsímávaabe tsáápiíkye. Áánetúhjáa tsíjpiikye tsímávaabe íúnú múnáálledívu.

23 Aanéhjáa iúnú múnáálle Agáadivú dibye tsíimávaabe ihdícyaabéré íñe meíjcyadu. Áánetúhjáa pañétúelledivú dibye tsíimávaabe diibyējuco Píivýéébéhjáa diityétsikye iájcuíñe néhíjcyáabe.

24 Ehdúhjáa tsíimávamúpí Píivýéébe míamúnáake míjijtócuri túkévéjtsoíñe. Diilléhjáa muurá Agááj tsíiménémúhaabe tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújuco Moitséeúvukée Tsinaí caméhaúvú Píivýéébe ítyaúhbajúvú ájcúné pañe íjcyame ícyahíjcyáne.

25 Áánéllii muurá téhbau Aráabiá iinújiri íjcyahbáu meméva díilleúvu déjutu. Muurá Jerotsaréeri íjcyame taúhbájú pañe ícyahíjcyá díilleúvúj tsíiménémúhaabée tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújuco.

26 Áánetu ihdyu níjkyéjiri íjcyáne Jerotsarée múnáa meíjcyame tsáhájucó téené pañe meíjcyatúne.

27 Muurá Píivýéébé waajácúháámitu néene Tsáarádityu:

Ajchíbá u íjcyárolle kímóóvétulléré ímíjyuuri díicya.

Muurá úi ú tsíimávaáhi. Aame díitsime ávyetá mityámé líyáátee díúnú múnáállej tsíimé líyaaténé éhniíñevu.

Ehdu néene Píivýéébé waajácúháámitu.

28 Ámuúha táñahbémut, Píivýéébéhjáa néhdújuco Itsáake cáánímutsi tsíimaváne. Áhduréhjáa dibye néhdújuco íñe tsúúca dííbyej tsíimé meíjcyane.

29 Árómeke íñe tsaate meke muhdú dáríivehíjcyá íhdéené taúhbaju iúraávyéneri éhnehjáa Píivýéébere píáábóneri Aavaráá pañétúelledivú

tsíímáváábeke íúnú múnááledívú dibye tsíímávaabe tsárillehíjcyádu.

³⁰ Téénetu muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééneé: “Díúnú múnáálleke dijchívyetso dihjyátú illímájuco. Tsá pañétúelle dítyáábadívú u tsíímáváábé wáábyuta íjcyane dííbye éhné íjcyatúne.” Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

³¹ Ahdícyane, ámuúha táñahbémut, tsá meíjcyatú íúnú múnááledívúu Aavarááuvú tsíímáváábéj tsííménémúhaabe íjcyadu. Muurá ihdyu méijcyá pañétúellée Tsáarádivu dibye tsíímáváábéj tsííménémúhaabe íjcyadu tsúúca pañétúejpi Píívyéébé Hájchikye mecáhcújtsónéllííhye.

5

Jetsocríjtokéré meúraavyéne

¹ Muuráhjáa Jetsocríjtó tsúúca meke ijchívyetsó taúhbaju meke tükévéjtsóné pañe meícyahíjcyánetu. Áánéllii metsu dííbyekéréjuco meúraávyé ímíñeúvu. Óvíjyacóóné ámuha téeneri metsúúrameíhijcyané meke pájtyetétsóiyónerííívari.

² Aane cáhawáá ímíñeúvú melléébó ámúhakye o nééneé. Muurá ámuha mekíhdyahírótsámeíñetu ímiáámedi Píívyéébe ámúhakye díllóiyóné ámuha meíjtsúcunúne tehdu meméénúmeíhajchíí tsá Críjto ámúhakye pájtyetétsóityúne.

³ Árónáa ihdyu o néé tehdu imyéénúmeíñe ímí Píívyéébema íjcyáiyóneri tsúúrameíhijcyámé óví ávyeta muhdú teene taúhbaju néhdu íjcyáhi.

4 Áronáa íllure ámuha téeneri mémújtátsámeí Píívyéébee meke iwájyúne Críjtoj téeveri mepájtyetéeíne méénúnetu.

5 Muurá ihdyu ímiáámedi meke díllloobe Íapííchó meke túkévéjtsóneri Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke.

6 Áánéllii mekíhdyahírótsámeítyúné tsá muhdú néétune. Áhdure mekíhdyahírótsámeíyóné tsá meke píáábotúne. Apááñéré ihdyu ímiááné Jetsocríjtoke mewájyúne mecáhcujtsóné meke píaabóhi.

7 Aanée muurá tsúúca tehjújuco ámuha meúraavyéne. ¿Áané mutsíhdyúhjáa íveekí tsáhájucó ámuha téené uwááboju ímí mecáhcújtsotú múha nééjuri?

8 Ááneráhjáa tsúúca Píívyéébe ámúhake ijchívyetsó tenejcutú Jetsocríjtoj téeveri. Aane tsá dííbyedítú tene íjcyatú eene piéénéré ámuha meúraavyéne.

9 Muuráhjábá ihdyu ámúhadítú tsáápihdítúré íjcyane ehdu ámúhake dáriivé ehne múúne haríínallíjyú metátsajcóné pañévu íooríchotu áyánéwu mepícyooróné páneeríyájucó mújtadu.

10 Áronáa ó waajácú Píívyéébe tsiiíne ámúhake píááboííne ámuha meíhveté taúhbaju néhdu ámuha meíjcyáneri mepájtyetéeiyóné ámuha meíjtsámeíhíjcyánetu. Áánetu ihdyu íhnáhooííne dibye ícúbahráné ámúhake mútátsohíjcyámedi.

11 Muurá téhdure óhdítu nehíjcyámé oova mekíhdyahírótsámeíñeríyé ímí Píívyéébema meíjcyane o úwáábohíjcyáne. Áronáa teene o úwááboca tsá oke ditye tsárílléítyuróne.

Muurá ihdyu Críjtoj tééveríyé mepájtyeténé o úwáábohíjcyánéllii oke tsaríllehíjcyáme.

12 Aame ihdyu óví ílluréjuco ámuhadítýú dówaavéné téeneri ámuhákye pátsárícyohíjcyáme.

13 Muuráhjáa tsúuca Píívyéébe ámuhákye ijchívyetsó téénetu. Aame ámuha tsáimiyéjuco meíjcyame tsá ímityúné meméénújúcóóityúne. Ímíñeúvú pamévamáyé mewájyújcatsíñe mepíáábojcatsi.

14 Muurá tsane dííbyé taúhbaju nééhií: “Pamévakéré múu wajyú muhdú u wájyúmeídyu.” Ehdu muurá pamévakéré mewájyúhajchíí tsúuca mémeenú páneere dííbyé taúhbajúúné muhdú meíjcyáiyóné meke néhijcyáne.

15 Áánetu tehdu ámuha mewájyújcatsíñe mepíáábójcatsííyótsihvu íllure ámuha meícúbáhrájcatsíhajchíí muurá íllure ámuha métútávátsójcatsííhi.

Píívyéébé Apíícho meke túkévejsóne

16 Áánéllii ámuhákye o néé Píívyéébé Apííchó túkevéjtsó pañéréjuco ámuha meíjcyá ímityunéhjí ámuha meméénújúcóótuki.

17 Tsá dííbyé Apííchó ímíllétú meímillédú meíjcyane. Téhdure ténehji méhdivu cátuhtsó teene meke túkévéjtsóné pañe meíjcyáiyóne. Ehdu panéjcuávú téneecu cátuhtsójcatsíñéllii éhnííñevu métsúúraméí Píívyéébé Apííchó túkevéjtsó pañe ámuha meíjcyáiyóneri. Óvíjyacóóné ámuha meímillédú meíjcyane.

18 Aane ímiáané ámuha díbyé Apííchó túkevjsó pañe meíjcyáhajchíí tsáhájuco ámuha íhdéené taúhbájú túkevjsó pañe meíjcyájúcootúne.

19 Muurá ímilléduré ícyahíjcyámé tsá téévetúne. Panévare muurá ímityunéhjí méénume íhdícyáméhjíma dómácócatsíhijcyáhi.

20 Aame níjcyotájtekéré duurúvahíjcyáhi. Nomíuuváwu néeme tsané úhbajcatsiyíyé íjcyame itsáílléjcatsíñe waabyénúcatsíhijcyáhi. Iiye ímí íjcyáiyóné imílléme. Ehdu idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco ditye dóhwábahíjcyané íhdyúeháhjíréjuco.

21 Aame nomítááváwu néeme dsíjívétso múnaa, líiyicyáve múnaa, íjcyame majchó ávyetá mityáne. Áhdure tsíñehjí panévare ímityúné méénuhíjcyáme. Aane éíjyúu ámúhake o néhdu tsá múu tehdíívanéhjí méénutúne. Muurá tehdu nénehjí méénume tsá Píívyéébé avyéjúejte íjcyatúne.

22-23 Áánetu íhdyu Píívyéébé Apííchó meke túkevjsóné pañe meíjcyame méwajyújcatsíhi, méimíjyúúhíí, tsíñehjí meke pájtyeróné máaabúcuhi, tsaímíyé pamévamáyé méíjcyáhi, tsíjtyeke mépíaabóhi, panévare óóchevéletúme mémeenúhi, ídaatsómé méíjcyáhi, tsá ímityúnehjívú metáhjátsámeityúne. Ehdu Píívyéébé Apííchó meke túkevjsóné pañe meíjcyame tsá íhdéené taúhbaju néené tsíjítoryé meíjcyatúne.

24 Muurá Críjtoke mecáhcujsómé ímityúné icyanéjcutu méíjcyá dsíjívemédú ténéhjí éllevu meíjcyájúcoótúnéllíhye.

25 Aame méíjcyá Píívyéébé Apííchó meke

túkévéjtsóné pañe. Áánéllii metsu meihvéjtsámeí téeneréjuco meke túkévéjtsóné pañe meijcyaki.

²⁶ Tsáhájucó ávyéjuuháñé mellííñéítyuróne. Tsá íínerí menómíutááváítyuróne. Tsá ímityúné medáíívéjcatsíítyuróne.

6

Mepíáábójcatsíñe

¹ Aane tsaate ámúhadítyú ímityúné pañévú mújtáhajchíí mépiáábó ditye tsiíñe ímíjpyetéki. Áronáa ihdyu ímíñeúvú chooco méuwaábó diityéke. Áane téibúwá meijcyá ámuháyéjuco tehdu meijcyátuki.

² Ehdu mépiáábójcatsí múhdurá ámuha meicyahíjcyánéhjitu Críjto ímillédú ámuha meijcyaki.

³ Muurá iye íhtsutúmé íjcyane íjtsúcunúmeímyé tsíjtyeke ipíáábóíyónéhji éllevu íjcyatúmé állímyeíhi.

⁴ Cáhawáá ihdyu ámuha tsáápiitsa métsúúraméí Críjtoke ámuha meúraavyémé tsaímíyé meijcyáíyóneri. Áronáa ihdyu tsá múu íjtsúcunúmeítyú tsíjtyé ehnííñevu ímí íjcyane.

⁵ Muurá íjcyánéi pámeere ímityúné meméénuhíjcyáné meméénújúcóóítyuróne.

⁶ Áhdure ámúhakye o néé íñe Píívyéébé ihjyu ámúhakye úwáábohíjcyámeke ámuha mepíáábo panévaturé íñe tájpi ditye íjcyáíñetu.

⁷ Aame tsá múu állímyeítyúne. Méíjtsámeídí Píívyéébe wáájácúityúné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Muurá ímityúné méénuhíjcyámeke téene áhdovu ájcúííbye.

8 Aame illuréjuco wágóóóveíñé iimillédú ícyahíjcyáme. Áanetu Píívyéébé Apííchó meke túkévéjtsóné pañe meícyahíjcyámé meújcuú mújyú medsíjívéjúcóóityúne bóhi.

9 Áánéllii metsu óóchevélletúmé ímiáánéré meméénuhíjcyaki. Ehdu muurá ímiáámé meíjcyáhajchíí téene áhdó tsaímiyéjuco meíjcyaiñe.

10 Áánéllii metsu pamévamáyé ímiááméré meíjcyaki. Tsá Críjtoke mecáhcujsómé tsané nahbémú meíjcyame ímityúne medáíívéjcatsíityuróne.

Páávaro pítajcóne

11 Aane íñe ámúhake o pítajcóné ooréjuco páñetu o cáátunúne.

12 Muurá eene tsaate Críjtoke úraavyémé téené hallútú diityéké tsijtye ímityú íjtsúcunúiyónélliihyéré ámúhake táúhahíjcyá ámuha mekíhdyahírótsámeíki.

13 Árome muurá tsá panévare teene táúhbaju nénehji méénuhíjcyatúne. Muurá íllure ímityájkímyeí ámúhake téénevu táúhahíjcyáme.

14 Áanetu ihdyu tsá o ímilletú íínerí o mityájkímyeíyóne. Apááñéré ihdyu ímí ó jtsúcunú mewájuryí Críjto páwachékevu dsíjívéebeke o cáhcújtsónéllii táimityú táhallurí íjcyájúcootúne. Aabe téené pañe o íjcyájúcóótúnéllii ténejcútú ó íjcyá dsíjíveebédu.

15 Ahdícyane tsá muhdú tene néetu mekíhdyahírótsámeítyúne. Áhdure mekíhdyahírótsámeíyóné tsá íínetú meke

píáábotúne. Áánetu ihdyu Críjtoke mecáhcujsómé tsíhdyuréjuco mecápáyoovéné meke píaabóhi.

¹⁶ Aane óví Píívyéébe meke ídaatsóllédú íjcyabe pámeere pahúlleváre ihñéjté íjcyámema ámúhakye píaabó íbúwajíí ámuha meíjcy muhdú ámúhakye o úwáábohíjcyádu.

¹⁷ Óvíjyacóóné ámuha oke múhdurá medáríívehíjcyáne. Muurá íñe Máavyéjuube Jetsocríjtoke o cáhcújtsóné hallútú oke ditye méénuhíjcyáne matyáwááné tájpííyi íjcyánetu méwaajácú dííbyé wákimyéi múnáajpi o íjcyabe ímíááné ámúhakye o néhíjcyáne.

¹⁸ Ahdícyane óví dííbyeréjuco ámúhakye pámeekéré panévatu píaabóne. Áyu tehdújuco.

Píívyéébé ihju: jetsocríjyodítyú cáátúnuháámi
New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48